

Novartis en Roche

Beboeten a.u.b.

Meer dan drie jaar geleden dienden wij een klacht in tegen Roche en Novartis op grond van onwettige afspraken. Nu ook het Europees Hof van Justitie zich heeft uitgesproken in deze zaak, is het hoog tijd dat de farmareuzen in kwestie in ons land worden beboet.

Karel Jooken – Martine Van Hecke

De prijszetting van geneesmiddelen zou op een veel transparantere manier moeten gebeuren.

Eind 2014 dienden we een klacht in bij de Belgische Mededingingsautoriteit tegen Novartis en Roche. Zij hebben onwettige afspraken gemaakt om het gebruik te blokkeren van een goedkoop geneesmiddel (Avastin) voor een ernstige oogandoening, ten voordele van een veel duurder (Lucentis). Beide firma's werden daarvoor in Italië beboet voor ruim 182 miljoen euro na een klacht van onze zusterorganisatie Altroconsumo. Het onderzoek in ons land lag lange tijd stil omdat het Europees Hof van Justitie werd betrokken. Dat heeft nu een arrest geveld dat onze zaak ten goede komt. Tijd voor compensatie voor de middelen die onze sociale zekerheid verspilde door deze onethische praktijken.

Juridische uitputtingslag

Roche en Novartis haalden alles uit de kast om de boete van de Italiaanse mededingingsautoriteit te ontlopen. Nadat beide hun procedure in beroep hadden verloren, trokken ze naar de Raad van State. Die besliste het Europees Hof van Justitie een aantal technische vragen voor te leggen alvorens een definitief oordeel te vellen. Dit hof bevestigt op alle punten de interpretatie van de wetgeving door de mededingingsautoriteit. De bevoegde rechters kunnen nu een arrest vellen, dat wellicht de beslissing van deze instantie zal bekrachtigen.

En hoe zit het met onze klacht?

Ook wij dienden klacht in, bij de Belgische Mededingingsautoriteit. Beide firma's moeten ook onze sociale zekerheid vergoeden. Destijds kostte Lucentis € 831 per injectie, tegen € 40 voor Avastin. Het Belgisch Oogartsensyndicaat schat het verspilde bedrag op 200 miljoen euro voor een periode van vijf jaar. Nu er een Europese uitspraak is, is er geen reden meer om nog te talmen. Helaas zou dit voor onze mededingingsautoriteit geen prioriteit zijn.

Prijzdaling voor Lucentis

De procedure leidde begin 2016 gelukkig al tot een prijsdaling voor Lucentis. Dat was één van onze eisen voor minister

Maximale winst

Lucentis (Novartis) en Avastin

(Roche) behoren tot dezelfde familie van geneesmiddelen en zijn chemisch nauw verwant. Avastin is het langst op de markt en officieel alleen geregistreerd voor de behandeling van kankers. Het wordt al sinds 2005 "off-label", dus zonder dat het daarvoor officieel is geregistreerd, gebruikt door oogartsen voor de behandeling van natte maculaire degeneratie, een ernstige oogandoening. Lucentis is peperduur, maar wél officieel geregistreerd voor de behandeling van die oogandoening.

Roche vroeg tegen alle commerciële logica in geen officiële erkenning voor de oogandoening. De firma's deden zelfs alles om de veiligheid van Avastin in een slecht daglicht te plaatsen. Zo wilden ze bewerkstelligen dat oogartsen vooral Lucentis zouden gebruiken. Dat bracht beide firma's veel geld op omdat ze financieel verstrengeld zijn.

Dankzij geld van overheden en onderzoeksinstituten werd aangetoond dat beide middelen gelijkwaardig zijn. Avastin wordt daarom in Nederland, Frankrijk en Italië terugbetaald voor deze aandoening. Op de lijst met essentiële geneesmiddelen van de WHO staat overigens alleen Avastin vermeld voor de behandeling van de oogandoening.

www.betaalbaregeneesmiddelen.be

van Volksgezondheid De Block, die naar aanleiding van onze procedure een werkgroep oprichtte. Het zou of een fikse prijsdaling voor Lucentis worden, of de terugbetaling van Avastin, zo liet het kabinet ons toen weten. Uiteindelijk zakte de officiële prijs van Lucentis in ons land tot onder de € 700, het Europese minimum volgens de firma, maar toch nog een pak geld. Een extra korting werd onderhandeld in een geheim contract.

Een kat in de zak?

Ook werden de bestaande beperkingen in de duur van de terugbetaling opgeheven. Voorheen gold die voor drie jaar, maar oogartsen behandelen vele patiënten langer. Nu betaal je als patiënt voor deze injectie in het oog alleen het remgeld van € 11,90, tegen € 40 voor Avastin vroeger, waar artsen op overschakelden gezien het prijskaartje van Lucentis.

Of onze sociale zekerheid met deze deal al dan niet een kat in de zak heeft gekocht, is koffiedik kijken, maar valt te vrezen. Hoeveel we als maatschappij uiteindelijk écht betalen voor Lucentis blijft immers geheim. En dat geldt ook voor andere bepalingen die in de overeenkomst werden vastgelegd. Zo rees weliswaar de vraag om in het kader van dit contract de werkzaamheid en veiligheid van langere behandelingen met Lucentis te bestuderen. Maar het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg klaagde in een recente analyse over dergelijke contracten nog aan dat de vereiste nieuwe studies uiteindelijk meestal niet worden uitgevoerd ... 🍏